
PWYLLGOR CRAFFU GOFAL DYDD IAU, 10 TACHWEDD 2022

Yn bresennol: Y Cynghorydd Eryl Jones-Williams (Cadeirydd)

Y Cynghorwyr: Menna Baines, Anwen J. Davies, Jina Gwyrfai, Dewi Jones, Elwyn Jones, Beth Lawton, Linda Morgan, Gwynfor Owen, Gareth Coj Parry, John Pughe, Rheinallt Puw, Meryl Roberts, Angela Russell a Sasha Williams.

Swyddogion yn bresennol: Bethan Adams (Ymgynghorydd Craffu), Llywela Haf Owain (Uwch Ymgynghorydd Iaith a Chraffu) a Sioned Mai Jones (Swyddog Gwasanaethau Democratiaeth).

Yn bresennol ar gyfer eitem 5:

Jason Killens (Prif Weithredwr Gwasanaeth Ambiwylans Cymru) ac Estelle Hitchon (Cyfarwyddwr Partneriaethau ac Ymgysylltu Gwasanaeth Ambiwylans Cymru).

Yn bresennol ar gyfer eitem 6:

Catrin Thomas (Pennaeth Cynorthwyol Cefnogi Teuluoedd) a Steffan Llyr Williams (Rheolwr Gwasanaeth Ieuencid).

Yn bresennol ar gyfer eitem 7:

Y Cynghorydd Craig ab Iago (Aelod Cabinet Tai ac Eiddo), Carys Fon Williams (Pennaeth Tai ac Eiddo) a Gareth Wyn Parri (Arweinydd Tîm Opsiynau Tai).

1. YMDDIHEURIADAU

Derbyniwyd ymddiheuriadau gan y Cynghorwyr R. Medwyn Hughes, Linda Ann Jones ac Einir Wyn Williams yn ogystal â'r Cynghorydd Elin Walker Jones (Aelod Cabinet Plant a Chefnogi Teuluoedd).

2. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Derbyniwyd datganiadau o fuddiant personol ar gyfer eitem 6 gan y Cynghorydd Rheinallt Puw a nododd fod ei ferch yn gweithio yn y Gwasanaeth Ieuencid. Nid oedd y buddiant hwn yn un oedd yn rhagfarnu ac ni adawodd y cyfarfod.

3. MATERION BRYD

Dim i'w nodi.

4. COFNODION

Llofnododd y Cadeirydd gofnodion y cyfarfod blaenorol o'r Pwyllgor hwn a gynhaliwyd ar 29 Medi, 2022 fel rhai cywir.

5. CYFLWYNIAD GAN Y GWASANAETH AMBIWLANS

Croesawyd Jason Killens, Prif Weithredwr Gwasanaeth Ambiwylans Cymru ac Estelle Hitchon, Cyfarwyddwr Partneriaethau ac Ymgysylltu i'r cyfarfod. Darparwyd cyflwyniad i'r Aelodau oedd yn adrodd ar berfformiad Gwasanaeth Ambiwylans Cymru.

Manylwyd ar ystadegau megis yr amseroedd ymateb i alwadau coch (galwadau bywyd mewn perygl) Betsi Cadwaladr gan nodi bod canran ymateb i'r galwadau brys hyn o fewn 8 munud wedi lleihau ers Hydref 2020 o 62% i 47% erbyn Hydref 2021 ac wedi sefydlogi i fod o gwmpas 45% erbyn Medi 2022. Cydnabuwyd bod hyn yn golygu bod rhai cleifion yn aros yn llawer rhy hir am ambiwlans.

Nodwyd mai'r prif reswm dros y gostyngiad mewn amser ymateb yw'r cynnydd sylweddol mewn oriau coll wrth drosglwyddo i'r ysbyty sy'n effeithio ar y gallu i fedru ymateb i alwadau brys yn amserol. Nodwyd bod yr oedi yma wrth drosglwyddo wedi cynyddu dros amser ac ar ei waethaf ym mis Medi 2022. Manylwyd hefyd ar heriau eraill megis salwch ac absenoldebau staff yn cynyddu sydd wedi arwain at broblemau capasiti â'r heriau yn ymwneud a denu staff a llenwi swyddi.

Soniwyd am ddiogelwch cleifion a digwyddiadau adroddadwy gwladol oedd yn manylu ar y marwolaethau â'r niwed difrifol y gellir bod wedi eu hosgoi gan gymharu sefyllfa Betsi Cadwaladr efo gweddill Cymru. Roedd y niferoedd yn is i gymharu efo Cymru gyfan ond ar gyfartaledd roedd 2 o faterion diogelwch cleifion yn cael eu cofnodi pob mis a'r rhain oherwydd oediadau hir iawn, gwallau clinigol a chleifion yn aros mewn ambiwlans tu allan i'r ysbytai.

Cafwyd gwybodaeth am adolygu'r galw a'r capasiti sy'n digwydd ar hyn o bryd o fewn y gwasanaeth a manylwyd ar yr hyn sy'n cael ei wneud i geisio gwella'r sefyllfa megis recriwtio a hyfforddi mwy o staff, adolygu rhestr dyletswyddau a newidiadau i drefniadau megis cerbydau ymateb cyflym e.e. eu staffio gan uwch barafeddygon. Credwyd y byddai'r mesuryddion hyn yn helpu'r problemau amser ymateb.

I gloi rhedwyd drwy fodel ymateb y dyfodol oedd yn canolbwyntio ar weddnewid y gwasanaethau meddygol brys drwy rhoi mwy o bwyslais ar ymgynghori, trin ac atgyfeirio yn hytrach na chludo cleifion i'r ysbytai.

Yn ystod y drafodaeth, cyflwynwyd y sylwadau a ganlyn gan aelodau:-

- Diolchwyd am y cyflwyniad gan wneud sylw ei fod yn cyfleu darlun llwm o'r gwasanaeth ambiwlans ac i bobl sy'n byw yn Ngogledd Cymru yn enwedig yn yr ardaloedd gwledig.
- Gofynnwyd am eglurhad o rôl yr ymatebwyr cyntaf gan nodi bod eu gwasanaeth yn hanfodol i ardaloedd gwledig y Sir fel Tywyn, yn enwedig o gysidro sefyllfa a thrafodaethau presennol am y gwasanaeth ambiwlans awyr.
- Cyfeiriwyd at ddiffyg staff cyflenwi a gofynnwyd os oedd modd cynyddu niferoedd y staff yn ardal Tywyn. Mynegwyd edmygedd dros y staff presennol sy'n gweithio dan straen. Cyfeiriwyd at staff oedd wedi ymuno a Thywyn yn ddiweddar ond y tueddiad iddynt gael eu trosglwyddo i leoliadau eraill gan adael Tywyn heb staff digonol. Ychwanegwyd fod y gwasanaeth ambiwlans yn bwysig iawn i'r ardal o ystyried nad oes llawer o ddoctoriaid yn yr ardal a dim uned mân anafiadau yn Ysbyty Tywyn. Credwyd nod nifer o ymatebwyr cyntaf oedd yn gwirfoddoli wedi stopio oherwydd eu bod yn aml yn aros efo cleifion am 4-6 awr cyn i ambiwlans gyrraedd a nifer ohonynt efo swyddi eraill i'w mynychu.
- Cyfeiriwyd at enghreifftiau o bobl hŷn yn disgyn a thorri esgyrn yn y gymuned a dim ymatebwyr cyntaf ar gael i'w cynorthwyo felly yn wynebu oriau o amser aros am ambiwlans. Credwyd bod y perygl i gleifion yn cynyddu oherwydd yr amser aros annerbyniol am ambiwlans.
- Mynegwyd pryder am y gwasanaeth ambiwlans yn cludo cleifion i Ysbytai ym Mangor, Wrecsam a Glan Clwyd ac yna yn cael eu dal yn ôl yn y lleoliadau hyn neu

yn cael eu hanfon ar alwad i leoliadau cyfagos felly dim cyflenwad i ymateb i alwadau yn y gymuned leol. Nodwyd hefyd mai 15 munud ddylai'r amser trosglwyddo fod ond bellach ei fod ar gyfartaledd yn fwy na 2 awr ac mewn rhai achosion gall cleifion fod yn aros yng nghefn yr ambiwlans am 12 awr sy'n sefyllfa bryderus ac yn golygu nad yw'r fflyd ar gael mewn gorsafoedd lleol. Ychwanegwyd nad yw bellach yn anghyffredin i weld dros 10 o ambiwlansys yn aros tu allan i Ysbyty Gwynedd.

- Holwyd faint o fywydau sy'n cael eu colli o ganlyniad i ambiwlansys ddim yn cyrraedd neu oedi hir pan mae eu hangen a pryderwyd bod y gwasanaeth iechyd cenedlaethol yn edrych yn doredig.
- Cytunwyd a phwysleisiwyd bod angen cydweithrediad ar draws y sector lechyd a Gofal Cymdeithasol a bod y sefyllfa bresennol o gleifion a gweithwyr ambiwlans yn aros tu allan i adrannau damweiniau ac achosion brys am hyd at 12 awr, weithiau mwy, yn annerbyniol.
- Holiwyd faint o bwysau sy'n cael ei roi ar y Llywodraeth i geisio gwella'r amseroedd aros tu allan i ysbytai. Nodwyd hefyd bod 100 yn llai o wlaŵ yn Ysbyty Gwynedd erbyn heddiw o gymharu â phan gafodd yr Ysbyty ei hadeiladu.
- Canmolwyd y gwasanaeth sy'n cael ei dderbyn yn uniongyrchol gan y parafeddygon.
- Mynegwyd siomedigaeth yn y sylwadau blaenorol gafodd eu derbyn gan Brif Weithredwr Gwasanaeth Ambiwllans Cymru ynglŷn â'r ambiwlans awyr a'i gefnogaeth i'r cynigion diweddar am symud lleoliad yr ambiwlans awyr yng Ngwynedd. Credwyd nad oedd ystyriaeth ddigonol yn cael ei roi i anghenion gwledig.
- Cytunwyd bod angen gwell cydweithio rhwng y Llywodraeth, y Gwasanaeth Iechyd a Gofal a'r gwasanaeth ambiwlans. Nodwyd bod prinder gwlaŵ yn yr ysbytai ac yn y gymuned yn broblem a bod problem recriwtio gofalwyr sy'n cyfrannu at y diffygion o allu rhyddhau cleifion o'r ysbytai. Ychwanegwyd y dylai'r Llywodraeth roi gwell cefnogaeth, credwyd bod lefel cyflogau gofalwyr ddim yn ddigonol sy'n fater i'r Llywodraeth.

Mewn ymateb i'r sylwadau uchod a chwestiynau gan aelodau, nodwyd:-

- Bod rôl yr ymatebwyr cyntaf cymunedol yn hanfodol a chydabuwyd y gwerth y maent yn ei gynnig. Ychwanegwyd bod llawer o wirfoddolwyr wedi cael eu colli ers cyfnod y pandemig, rhagdybiwyd bod y niferoedd wedi haneru ar draws Gogledd Cymru. Mynegwyd dyhead i gynyddu'r gweithlu gwirfoddol a chyfeiriwyd at ymdrechion diweddar i fuddsoddi mewn capasiti ychwanegol i hyfforddi a recriwtio rhagor o wirfoddolwyr.
- Nad yw'r ambiwlans awyr yn ran o wasanaeth ambiwlans Cymru. Nodwyd eu bod nhw'n ymateb i alwadau 999 efo'r gwasanaeth ambiwlans ac nid yn lle'r gwasanaeth ambiwlans. Er hyn nododd Prif Weithredwr Gwasanaeth Ambiwllans Cymru ei fod yn ymwybodol o'r cynigion yn ymwneud a'r gwasanaeth ambiwlans awyr ac yn gefnogol ohonynt. Credai y byddai'r cynigion yn sicrhau y bydd mwy o gleifion sydd angen gofal brys critigol yn cael mynediad gwell at y gwasanaeth felly bod y cynigion yn ymddangos yn synhwyrol.
- Bod 73 o staff ychwanegol wedi eu dyrannu i'r gweithlu ar draws Gogledd Cymru yn ogystal a nifer yn cael eu hyfforddi ar hyn o bryd ac yn barod i gymryd swyddi ar ôl y Nadolig. Adroddwyd bod twf sylweddol wedi bod yn y gwasanaeth rheng flaen dros y 2-3 mlynedd diwethaf.

- Bod fflyd y gwasanaeth ambiwlans yng Nghymru yn cael ei ddefnyddio neu wedi ei neilltuo i alwad 80% o'r amser. O ystyried colledion i'r fflyd fel yr oedi wrth drosglwyddo i'r ysbytai mae hyn yn egluro pam bod yr amser ymateb i alwadau wedi cynyddu. Cydnabuwyd fod yr amser aros yn annerbyniol ond bod y gwasanaeth ambiwlans yn ceisio bod yn effeithlon. Ychwanegwyd bod cydweithrediad y Gwasanaeth Iechyd ac Awdurdodau Lleol yn hanfodol a bod gan yr awdurdodau hyn rôl i'w gyflawni fel rhyddhau cleifion sy'n feddygol ffit o'r ysbytai. Nodwyd bod yr heriau sy'n bodoli ar draws y system Iechyd a Gofal Cymdeithasol wedi arwain at y pwysau ar y gwasanaeth ambiwlans.
- Eu bod yn ymwybodol o bwysau yn y maes gofal cymdeithasol i Awdurdodau Lleol ac yn adnabod materion sydd angen eu datrys ar draws y system. Adroddwyd bod y gwasanaeth ambiwlans yn ceisio cyd-weithio i wella sefyllfaoedd. Nodwyd o ganlyniad i'r boblogaeth yn cynyddu ac yn heneiddio bod hyn wedi cyfrannu at y galw ar amryw o wasanaethau yn ymwneud â'r maes Gofal a Iechyd.
- Bod gan yr ysbytai rôl i'w chwarae. Ymhelaethwyd mai cyfrifoldeb y gwasanaeth ambiwlans yw cludo'r cleifion sydd wir angen mynd i'r adran achosion brys i'r ysbytai felly ni allant wneud llawer ar yr ochr diffyg capasiti, staff a lle tu fewn i'r ysbytai. Ychwanegwyd mai cyfrifoldeb y maes Iechyd yw galluogi cleifion i symud yn gynt drwy'r ysbytai ac yna'r Awdurdodau Lleol i helpu efo'u rhyddhau o'r ysbytai. Nodwyd bod angen gwella'r diffygion yn y system.
- Eu bod yn ceisio gwella'r gwasanaeth yn yr ystafelloedd rheoli galwadau er mwyn osgoi anfon ambiwlans os nad oes rhaid ac yna yn ceisio gwella'r gofal sydd ar gael yn y gymuned i osgoi cludo cleifion yn ddi-angen i'r ysbytai.
- Bod y gwasanaeth ambiwlans Cymru yn darparu gwybodaeth, ystadegau ac adborth i ran ddeiliaid sy'n cynnwys y Llywodraeth yn wythnosol ac yn fisol. Nodwyd eu bod nhw'n pwysleisio'r niweidion y gellir eu hosgoi o ganlyniad i'r sefyllfa bresennol ac yn bod yn gadarn iawn bod angen newid. Ychwanegwyd bod 36% o'r fflyd ar hyn o bryd yn methu ymateb i alwadau ac ni fyddant yn gallu ymateb oni bai i rywbeth newid sy'n fater i'r Llywodraeth. Nodwyd bod y gwasanaeth ambiwlans yn canolbwyntio ar yr hyn sydd o fewn eu gallu ac i ddefnyddio'r adnoddau sydd ar gael o ran staff ac arian mor effeithlon a sy'n bosib.
- Eu bod yn falch bod gwaith gwych y parafeddygon mewn amgylchiadau anodd yn cael ei gydnabod gan Gynghorwyr ac yn y gymuned. Ategwyd fod dim bai ar y parafeddygon na'r person sy'n delio â'r alwad dros y ffôn ond eu bod nhw'n anffodus yn parhau i dderbyn camdriniaeth llafar gan rai o'r cyhoedd.
- Ni allai wneud sylwadau ar achosion unigol ar amser ymateb y gwasanaeth ambiwlans ond rhoddwyd sicrwydd bod system y gwasanaeth ambiwlans yn targedu'r cleifion sydd dan fygythiad bywyd ar unwaith yn gyntaf e.e. ataliad y galon ac yn eu blaenoriaethu dros alwadau lle nad oes bygythiad uniongyrchol i fywyd e.e. esgyrn wedi torri o ganlyniad i ddisgyn. Nodwyd nad yw'r rhain yn benderfyniadau hawdd i'w gwneud ond bod rhaid iddynt wneud y dewis pan mai dim ond un fflyd sydd ar gael a dau alwad yn cael ei dderbyn.
- Cydnabuwyd bod yr amser aros a'r gwasanaeth sy'n cael ei dderbyn yn y gymuned yn annerbyniol ac yn peri pryder ond rhoddwyd sicrwydd bod y gwasanaeth ambiwlans yn gwneud popeth o fewn eu gallu i wella'r ddarpariaeth. Nodwyd bod y sefyllfa yn cael effaith ar forâl staff ac yn arwain at fwy o salwch ymysg staff sy'n arwain at broblemau pellach o ran recriwtio a chadw staff. Nodwyd bod gormod o bwysau ar draws y system.

Diolchwyd i staff y Gwasanaeth Ambiwllans am ateb cwestiynau'r Aelodau a gobeithiwyd y bydd y sefyllfa yn gwella. I gloi holwyd os fydd y streicio gan nyrsys a'r gweithwyr

ambiwllans yn effeithio ar ardaloedd gwledig. Cadarnhaodd Prif Weithredwr Gwasanaeth Ambiwllans Cymru y bydd gan y gwasanaeth ambiwlans broblemau sylweddol wrth geisio ymateb i alwadau yn y gymuned pe bai'r streicio yn mynd yn ei flaen. Diolchodd i'r Aelodau am eu cwestiynau.

PENDERFYNWYD:

Nid oedd pleidlais gan mai eitem i ddarparu gwybodaeth oedd yr eitem yma.

6. GWASANAETH IEUENCTID

Cyflwynwyd yr adroddiad gan Reolwr y Gwasanaeth Ieuencid. Derbyniwyd trosolwg o'r prif bwyntiau yn ogystal â'r cefndir o ailfodelu'r Gwasanaeth Ieuencid yn dilyn penderfyniad y Cabinet nol yn 2018. Sefydlwyd y model newydd ym mis Medi 2018 ac adroddwyd bod y Gwasanaeth wedi bod yn adrodd ar gynnydd yr ail-fodelu a'r perfformiad drwy'r drefn Herio Perfformiad.

Nodwyd bod y Gwasanaeth wedi cyflwyno Adroddiad Cynnydd ar flwyddyn gyntaf yr ail fodelu i'r Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi ym mis Ionawr 2020 ond yn fuan wedyn daeth cyfyngiadau Covid i rym. Mynegwyd bod gwybodaeth yn yr adroddiad am effaith y pandemig ar yr ail-fodelu yn ogystal â sefyllfa bresennol y gwasanaeth.

Soniwyd am strwythur cyfredol y Gwasanaeth Ieuencid ac ychwanegwyd bod llais pobl ifanc yn ganolog i'r Gwasanaeth. Nodwyd bod yr adroddiad yn cyfeirio at adborth pobl ifanc am y Gwasanaeth yn ogystal â beth mae'r Gwasanaeth Ieuencid yn ei wneud i ymateb i'r adborth yma.

Adroddwyd bod gwybodaeth i'w weld yn yr adroddiad am themâu strategol y Gwasanaeth sydd yn ffocysu ar lechyd a Llesiant ar draws yr holl brosiectau, yr Iaith Gymraeg, cydraddoldeb a chynhwysiad. Amlygwyd y gwaith sy'n digwydd gyda phartneriaid a sefydliadau trydydd sector i ddiwallu anghenion pobl ifanc. I gloi cyfeiriwyd at yr heriau sy'n wynebu'r Gwasanaeth yn y dyfodol sydd wedi eu cynnwys yn yr adroddiad megis recriwtio ac anghenion cymhleth a dwys pobl ifanc sydd wedi amlygu eu hunain dros y blynyddoedd diwethaf.

Yn ystod y drafodaeth, cyflwynwyd y sylwadau a ganlyn gan aelodau:-

- Gwnaethpwyd sylw bod y clybiau ieuencid yn cael eu hariannu drwy'r Cynghorau Cymuned a Thref ar hyn o bryd. Cyfeiriwyd at yr adroddiad sy'n nodi bod y clybiau sydd mewn bodolaeth ar hyn o bryd yn llwyddiannus gyda niferoedd uchel yn mynychu. Nodwyd mai nid clybiau newydd yw'r rhain ond hen glybiau yn ail agor ers 4 mlynedd o fod wedi cau gan y Cynghorau Cymuned a Thref.
- Credwyd bod cryfderau i'r strwythur newydd ond cwestiynwyd os ydyw wedi bod yn fethiant mewn un elfen o ystyried yr uchod.
- Mynegwyd bod cysondeb a sefydlogrwydd yn bwysig i bobl ifanc a cwestiynwyd os oes lle i'r Cyngor ail edrych ar ei ddarpariaeth. Ychwanegwyd bod darparu gofod i'r ifanc deimlo'n ddiogel ac yn perthyn yn bwysig a holwyd beth yw rôl y Cyngor i ddarparu clybiau sefydlog parhaol yn hytrach na chefnogi Cynghorau Cymunedau a Thref.
- Croesawyd y prosiectau sy'n cael eu cynnig gan y Gwasanaeth Ieuencid gan nodi bod rhai hynod o lwyddiannus mewn rhai ardaloedd. Cymerwyd y cyfle i ddiolch i'r Gweithwyr Ieuencid o fewn y Cyngor sydd yn gwneud gwaith gwych a mynegwyd gwerthfawrogiad am y gwaith yma.

- Mynegwyd y byddai'n braf cael cadw'r model newydd ond dod a'r hen fodel o glybiau yn ôl hefyd er yn deall bod hyn yn anodd o ran y sefyllfa gyllidebol. Credwyd bod yr ifanc angen y ddarpariaeth sefydlog o glwb ond yn sicr bod lle i barhau efo'r elfen prosiectau.
- Adroddwyd pryder o ran cysondeb ar draws y Sir gan gyfeirio at ymdrech yn Ne'r Sir i geisio ail sefydlu clwb a recriwtio ond yn anffodus roedd yr ymdrech yn fethiant, sy'n golygu nad oes darpariaeth yn Ne'r Sir. Pwysleisiwyd cael cysondeb ar draws y Sir a gofynnwyd beth yw'r cyswllt efo'r Ysgolion ac os ydyw yn gyson.
- Cyfeiriwyd at anawsterau ymgysylltu efo plant a phobl ifanc i ddarganfod beth yn union maent ei angen. Nodwyd bod yr adroddiad yn cyfeirio at ffigwr o 5,500 o bobl ifanc wedi cyfranogi; holwyd beth yw trothwy cyfranogi a be sy'n cyfri fel ymgysylltu. Gofynnwyd hefyd beth yw'r ffigyrau o ran gweithio'n agos efo'r bobl ifanc i glywed eu barn.
- Credwyd ei bod yn annheg bod y Cyngor ddim yn gwneud mwy yn y cymunedau gwledig a phryderwyd bod y cymunedau hyn yn colli allan. Ategwyd bod angen gwasanaeth yn y cymunedau gwledig yn enwedig o ystyried bod darpariaethau a mwy o bethau i'w gwneud yn y trefi pryn bynnag o gymharu â chymunedau gwledig neu bentrefi bach.
- Cymerwyd y cyfle i longyfarch Clwb Ieuenctid Llanrug syth yn mynd o nerth i nerth ac yn rywle saff i bobl ifanc y pentref fynd.
- Mynegwyd barn bod cau'r Clybiau Ieuenctid wedi bod yn gam yn ôl er yn cydnabod bod angen newid i'r cyfeiriad ar y pryd.
- Holwyd sut mae'r Gwasanaeth yn ymgynghori efo'r sawl sydd ddim yn mynd i glybiau.
- Mynegwyd sylw bod y Rhaglen Wythnosol ddim yn cyfleu'r holl waith sy'n cael ei wneud gan y Gwasanaeth.
- Gofynnwyd faint o glybiau ieuenctid oedd yn agored cyn y newid yn 2018.
- Mynegwyd pryder yn y gostyngiad sylweddol o 38 clwb yn 2018 i 9 clwb erbyn dechrau 2023 a cwestiynwyd os yw'r gallu i gael gafael ar y bobl ifanc wedi ei gollu yn enwedig y rhai sydd ddim yn ymgysylltu llawer efo'r Ysgolion.
- Cydnabuwyd bod elfennau gwych a hyblyg i'r drefn newydd.
- Holiwyd os ydy'n bosib gofyn i holl bobl ifanc y Sir os ydyn nhw eisiau clwb ieuenctid yn eu hardal.
- Cwestiynwyd os oes modd i'r Cyngor gael rhagor o ddylanwad dros ddefnydd o'r iaith Gymraeg yn y clybiau a'r gweithgareddau
- Diolchwyd am adroddiad gwych llawn gwybodaeth.

Mewn ymateb i'r sylwadau uchod a chwestiynau gan aelodau, nodwyd:-

- Bod yr elfen o ehangu'r ddarpariaeth yn gymunedol yn ddatblygiad positif er mwyn cyrraedd amrediad eang o bobl ifanc ar draws y cymunedau. Nodwyd bod y Gwasanaeth Ieuenctid yn edrych ar brosiectau i gyd fynd efo hyn ac yn gwrandao ar lais pobl ifanc o ran eu hanghenion. Nodwyd bod yr angen yn amlwg yno yn y gymuned a bod y cynnydd yn y ffigyrau dros y ddau chwarter diwethaf yn ategu hyn. Serch hyn pwysleisiwyd y pwysigrwydd bod y Cyngor yn gallu cynnig gwasanaeth ar wahân er mwyn sicrhau bod pob ardal drwy Wynedd yn gallu cael mynediad i'r Gwasanaeth Ieuenctid drwy brosiectau ac mynd i'r afal a'r holl anghenion ar draw y Sir.
- Er pwrpas eglurder, cadarnhawyd mai 5 clwb cymunedol sydd yn weithredol ar hyn o bryd ar draws y Sir gyda 4 arall wedi rhoi eu henwau ymlaen i agor felly gobeithir cael 9 clwb gweithredol yn y Sir erbyn y Nadolig. Nodwyd bod y ffigwr o 24 yn yr adroddiad yn cyfeirio at nifer y gweithwyr.

- Nad oes amser digonol wedi bod i dreialu os yw'r clybiau statig cymunedol ar y cyd rhwng y Cyngor a'r Cynghorau Cymuned wedi bod yn llwyddiannus neu beidio; bydd angen rhagor o amser i asesu. Ychwanegwyd bod angen rhoi mwy o ymdrech ac amser i gefnogi Cynghorau Cymuned sydd yn ceisio agor clybiau gwirfoddolwyr lleol a'u staffio a bod y Gwasanaeth leuenctid bellach wedi symud adnoddau i alluogi hyn. Adroddwyd y byddai'n ddefnyddiol derbyn adborth gan y Cynghorau cymuned sydd wedi llwyddo efo'r clybiau a gan y rhai sydd wedi ceisio ail gydio ond wedi methu.
- Bod y Cyngor yn treialu gweithlu gwahanol ar gyfer cefnogi y clybiau fwy cymdeithasol eu natur gan bod heriau recriwtio yn bodoli felly bod gwaith ar y gweill i geisio mynd i'r afael a hyn.
- Bod y Gwasanaeth leuenctid wedi ceisio meddwl am ffyrdd gwahanol o gael darpariaeth i ardaloedd fel Tywyn e.e. comisiynu sinema gymunedol a'i ariannu dros gyfnod y Nadolig fel bod ryw fath o ddarpariaeth yno ar gyfer y bobl ifanc.
- Bod Ysgolion yn gweithio'n wahanol gan ddibyynu ar lais ac anghenion y bobl ifanc yn yr Ysgolion. Y gobaith yw bod y gwaith sy'n cael ei wneud yn yr Ysgolion yn pontio i'r gymuned a bod gwaith pellach yn cael ei wneud yn y gymuned.
- Bod cyfranogiad yn golygu unrhyw un sydd yn ddefnyddio'r gwasanaeth fwy nac unwaith ar draws amrediad eang o brosiectau o rai ble mae'r gwasanaeth yn ddwys i glybiau cymunedol a dyddiau hwyl. Gall person ifanc fynychu neu cael mynediad i'r Gwasanaeth unwaith yn unig e.e. i gael sgwrs yna teimlo eu bod nhw wedi cael beth yr oeddem nhw ei angen neu gall person ifanc ddychwelyd i amryw o brosiectau; un ymgysylltiad fyddai'r ddau achos. Eglurwyd bod y mesuryddion yn wahanol rhwng yr hen fodel a'r model newydd; mae'r Gwasanaeth bellach yn ceisio mesur faint o bobl ifanc maent yn ei gyrraedd ac yn ceisio cyrraedd mwy o bobl ifanc a mesur os ydynt yn cael yr hyn maent yn ei ddymuno.
- Bod cludiant yn fwy o her yn ddiweddar o gymharu â cyn cyfnod y pandemig. Golyga hyn bod rhai ardaloedd wedi gorfod newid amseroedd o bryd maent yn darparu.
- Bod y Gwasanaeth eisiau datblygu'r elfen o ymgysylltu efo pobl ifanc sydd ddim yn fynychu clybiau e.e. os oes problemau teithio neu dim darpariaeth yn eu cymunedau. Adroddwyd bod y Gwasanaeth yn mynd at yr Ysgolion am adborth ac efo Bwrdd Llais pobl ifanc sydd yn llwyddiannus iawn ac yn awyddus i dderbyn mwy o adborth a data ynghylch y bobl ifanc sydd ddim yn ymgysylltu'n barod. Ychwanegwyd bod y Gwasanaeth yn gweithio'n agos efo Swyddogion Lles ar gyfer y bobl ifanc sydd ddim yn ymgysylltu yn yr Ysgol. Nodwyd bod ymgysylltu hefyd yn digwydd tu allan i'r Ysgol drwy'r clybiau ble gall anghenion amlygu eu hunain yna gall y Gwasanaeth gysylltu â gweithio efo'r bobl ifanc. Eglurwyd bod yr elfen wirfoddol yn parhau i fod yn bwysig a chanolog i'r Gwasanaeth leuenctid.
- O ran ymgysylltu, nodwyd bod y Gwasanaeth yn gwneud defnydd o gyfryngau cymdeithasol a grwpiau WhatsApp sy'n ffyrdd digidol newydd o ymgysylltu. Ategwyd bod y symudiad hwn i ffyrdd digidol o gyfathrebu wedi ei yrru gan y bobl ifanc. Golyga hyn bod y cyswllt yn bodoli'n ddigidol yna mae'r Gwasanaeth yn ceisio eu hannog i fynychu sesiynau.
- Bod rhaid gwneud y gorau o'r adnodd sydd ar gael a ceisio gwneud i'r adnodd hwn fynd mor bell â sy'n bosib. Rhaid derbyn bod terfyn i'r hyn gall gael ei gyflawni oherwydd materion cyllidebol.
- Mai dim ond un cyfrwng i gyfleu beth mae'r Gwasanaeth yn ei wneud yw'r rhaglen wythnosol ac mae yn dueddol o bwysleisio ar yr elfen gymdeithasol gyda'r nos yn hytrach na'r gweithgareddau sy'n cymryd lle rhwng 3:30-6:00yp. Cydnabuwyd bod y rhaglen wythnosol ddim yn adlewyrchu bob dim sy'n cael ei gynnid. Ychwanegwyd

nad oes rhaid i bobl ifanc ymwneud â'r gwasanaeth felly mae'r galw yn amrywiol a bod heriau yn bodoli o ran staffio, ariannu a dod o hyd i leoliadau neu ystafelloedd i'w llogi ar gyfer cynnal gweithgareddau.

- Pwynt cychwyn cyn mynd i drefnu unrhyw ddiwyddiad cymunedol fyddai cynnal deialog efo'r bobl ifanc ynghylch yr hyn maent yn dymuno ei weld yn yr ardal a gallu asesu'r angen.
- Ar eu niferoedd uchaf, bod 74 o glybiau ieuenctid yn bodoli ar draws y Sir cyn yr ail strwythuro ond eu bod nhw wedi dirywio yn naturiol mewn niferoedd erbyn 2018. Cadarnhawyd mai 38 clwb oedd mewn gweithrediad erbyn 2018 a hynny oedd y nifer ddaeth i ben.
- Na fyddai gofyn cwestiwn agored wrth yr holl bobl ifanc os ydynt eisiau clwb yn rhoi darlun realistig. Yn hytrach teimlwyd y byddai'n well gofyn cwestiynau mwy penodol fel beth yr ydych eisiau neu'n dymuno ei weld. Ychwanegwyd bod llawer o bobl ifanc eisiau triplau am eu bod nhw heb gael y cyfleoedd hyn ers cyn Covid. Yn sgil hyn adroddwyd bod y Gwasanaeth wedi bod yn cynnal llawer o driplau e.e. i fowlio neu i siopa. Ategwyd bod y negeseuon gan yr ifanc yn cael eu pasio ymlaen i'r Gwasanaeth a bod llawer o bwyslais wedi bod ar gael hwyl ac ar yr elfen gymdeithasol dros y flwyddyn ddiwethaf.
- Bod y ddarpariaeth sy'n cael ei gynnig gan y Gwasanaeth leuenctid bron pob tro drwy gyfrwng y Gymraeg neu yn sicr yn ddwyieithog. Ategwyd pwysigrwydd rhoi cyfle i'r ifanc ddefnyddio'r Gymraeg mewn ffurf fwy anffurfiol tu allan i'r Ysgol. Nodwyd bod y gwasanaeth yn gweithio'n agos gydag Hunaniaeth a'r Urdd yn ogystal a gweithio'n agos efo rhai Ysgolion fel Friars i ddatblygu'r ddarpariaeth drwy gyfrwng y Gymraeg.

O ran gwaith Iechyd Meddwl adroddwyd ei fod yn un o flaenoriaethau'r Gwasanaeth leuenctid yn enwedig yr ochr llesol a bod llawer o gydweithio yn cael ei wneud efo asiantaethau megis CAHMS. Cydnabuwyd bod lefelau iechyd meddwl wedi cynyddu dros y blynyddoedd diwethaf. Adroddwyd ar yr ŵyl llesiant gafodd ei gynnal dechrau'r flwyddyn oedd wedi bod yn boblogaidd iawn ac wedi derbyn adborth positif. Soniwyd hefyd am y Prosiect Meddwl Ymlaen sydd wedi derbyn cyllid am 5 mlynedd. Fydd lleisiau pobl ifanc yn rhoi strwythur i'r prosiect a bydd llawer o gydweithio rhwng amrywiol asiantaethau yn digwydd dros gyfnod y prosiect.

Cyfeiriwyd at symudiad buan y Gwasanaeth leuenctid i'r Adran Addysg a phryderwyd yn sgil y cyfyngiadau ariannol a phrysurdeb yr Adran Addysg y byddai'r Gwasanaeth pwysig hwn yn mynd ar goll yn yr Adran newydd. Dymunwyd nodi wrth yr Aelod Cabinet Addysg bod angen blaenoriaethu'r Gwasanaeth leuenctid gan sicrhau y bydd yn derbyn sylw haeddiannol o dan yr Adran Addysg. Cytunwyd i ychwanegu hyn i'r penderfyniad.

Mynegwyd diolch i'r Gwasanaeth leuenctid am yr adroddiad ac i aelodau'r Pwyllgor am eu cwestiynau.

PENDERFYNIAD

- Derbyn yr adroddiad oedd yn darparu diweddariad ar ddatblygiadau'r Gwasanaeth leuenctid.**
- Gofyn i'r Aelod Cabinet Addysg ystyried sylwadau'r Pwyllgor am bwysigrwydd y Gwasanaeth leuenctid gan sicrhau y bydd yn derbyn sylw haeddiannol o dan yr Adran Addysg wedi i'r Gwasanaeth drosglwyddo i'r Adran hon yn fuan.**

7. POLISI GOSOD TAI

Derbyniwyd rhagair gan yr Aelod Cabinet Tai ac Eiddo a gyfeiriodd at y pwyslais cynyddol ar gartrefu pobl leol yn y Polisi Gosod Tai newydd. Mynegwyd balchder yn y niferoedd o bobl leol sy'n derbyn eiddo oddi ar y Gofrestr Tai Cyffredin.

Cymerwyd y cyfle i atgoffa'r Pwyllgor o'r sefyllfa digartrefedd yn y Sir gan nodi bod yr amser aros am eiddo cymdeithasol yn gallu bod yn flynyddoedd. Nodwyd bod hyn yn annheg ac yn adlewyrchu'r realiti nad oes digon o dai cymdeithasol yn y Sir. Adroddwyd ei bod yn cymryd blynyddoedd i gynyddu'r stoc, ac er bod gwelliannau wedi digwydd yn y maes yma nid oes digon o eiddo ar gael i gwrdd â'r galw am dai cymdeithasol.

Mynegodd y Pennaeth Tai ac Eiddo bod yr adroddiad a gyflwynir i'r Pwyllgor yn adroddiad interim gyda'r bwriad i adrodd yn llawn i'r Pwyllgor nes ymlaen yn y flwyddyn newydd. Nodwyd bod hyn o ganlyniad i newidiadau posib sydd ar y gweill o ganlyniad i newidiadau mewn polisi a deddfwriaeth gan y Llywodraeth a disgwyliadau ar Awdurdodau Lleol i fod yn blaenoriaethu agweddau penodol yn y maes digartrefedd.

Darparwyd trosolwg o'r cynnydd ers dechrau gweithredu'r Polisi Gosod Tai newydd ddwy flynedd yn ôl gan yr Arweinydd Tîm Opsiynau Tai. Eglurwyd fod y drefn newydd o flaenoriaethu ymgeiswyr yn seiliedig ar osod ceisiadau mewn Band blaenoriaeth, sydd wedi cymryd lle'r hen system o ddyfarnu pwyntiau i geisiadau. Nodwyd bod y system yma yn symleiddio'r broses ac yn gyfuniad o raddfa anghenion yr ymgeiswyr yn ogystal â chysylltiad efo Gwynedd.

Adroddwyd bod y tîm Opsiynau Tai yn gweithio'n agos efo'r Cymdeithasau Tai ac yn gosod oddeutu 600-650 o eiddo mewn blwyddyn. Eglurwyd bod y galw yn sylweddol uwch na'r cyflenwad o dai sy'n dod yn wag. Ychwanegwyd o ganlyniad i newid y Polisi bod 96.5% o osodiadau wedi ei gwneud i'r ceisiadau oedd efo cysylltiad â Gwynedd o gymharu a 90% cyn gweithredu'r Polisi newydd.

Cyfeiriwyd at y sialensiau sydd wedi eu profi o ganlyniad i Covid, costau byw cynyddol a'r cynnydd sylweddol yn niferoedd sy'n wynebu digartrefedd yn y Sir. Arweiniodd hyn at gynnydd yn y gofrestr gyda dros 3,300 o geisiadau bellach yn aros am eiddo cymdeithasol. Ategwyd nad yw'r cyflenwad wedi cynyddu mor gyflym sy'n dangos y glaw am eiddo cymdeithasol.

Yn ystod y drafodaeth, cyflwynwyd y sylwadau a ganlyn gan aelodau:-

- Diolchwyd am yr adroddiad.
- Gofynnwyd pa newidiadau sydd ar y gweill o ganlyniad i newid mewn Polisi'r Llywodraeth ac a fydd y rhain yn effeithio'r elfen cysylltiad â Gwynedd yn y Polisi.
- Mynegwyd pryder y bydd y newid i'r Polisi yn annog pobl i symud fewn i'r ardal ac yna i dderbyn blaenoriaeth am eu bod nhw'n ddigartref.
- Holwyd os yw pobl o du allan i'r Sir yn cyflwyno'n ddigartref yma.
- Cyfeiriwyd at achosion ble roedd pobl yng nghategori neu fand 2 ond bod teimlad gan Aelodau y dylen fod ym mand 1. Croesawyd yr Aelodau i godi materion am unigolion penodol efo'r Arweinydd Tîm Opsiynau Tai ar ddiwedd y cyfarfod.
- Pryderwyd am deulu yn helpu unigolion sydd yn wynebu digartrefedd a bod yr help hwn mewn gwirionedd yn ei gwneud hi'n anoddach iddynt gael ei hail gartrefu.
- Gwnaethpwyd sylw ar y prinder tai a holwyd os yw'r prinder yma yn golygu mai dim ond gosodiadau o fand 1 sydd yn digwydd ac nad oes gan geisiadau ym mand 2 lawer o siawns.

- Soniwyd am y niferoedd sydd yn byw mewn tai 3 ystafell wely ar ben eu hunain, holwyd os oes cymhelliant neu rywbeth yn cael ei gynnig i'w hannog i symud er mwyn rhyddhau'r tai yma i deuluoedd.
- Holwyd os yw'r cysylltiad â chymunedau yn parhau i fodoli o fewn y Polisi newydd.
- Gofynnwyd beth yw incwm y bobl sydd yn cofrestru ar y gofrestr tai ac os oes trothwy e.e. ar eu cynilion. Gwnaethpwyd sylw o'r blaen roedd cyfyngiadau incwm a chynilion yn bodoli a phobl ddim yn cael eu cynnwys ar y gofrestr.
- Mynegwyd pryder am ymgeiswyr yn cael cynnig eiddo mewn lleoliadau ble nad ydynt eisiau byw ac yn wynebu derbyn cosb ar eu cais os yn gwrthod yr eiddo.
- Holwyd faint o deuluoedd sydd mewn llety dros dro yn y Sir. Gofynnwyd hefyd os yw safleoedd carafanau yn cael eu hystyried yn hytrach na gwestai neu B&B.
- Gofynnwyd os yw'r Cyngor yn ail edrych ar brynu eiddo. Amlygwyd bod Tai 3-4 llofft yn wag ac ar y farchnad agored ar hyn o bryd a gall y Cyngor eu prynu a'u defnyddio fel llety dros dro fyddai yn arbed arian yn y tymor hir.
- Holwyd ynghylch tai gwag preifat er enghraifft ail dai ac os oes modd i'r Cyngor helpu i lesu'r tai hyn neu ddod o hyd i denantiaethau ar eu cyfer.

Mewn ymateb i'r sylwadau uchod a chwestiynau gan aelodau, nodwyd:-

- Bod dim arwydd y bydd y newidiadau i'r Polisi Gosod Tai o ganlyniad i newid deddfwriaeth yn mynd i gael effaith ar yr elfen cysylltiad lleol. Adroddwyd ei bod yn debygol y bydd y newidiadau yn ymwneud a ceisio uchafu'r niferoedd digartref sy'n cael eu cartrefu.
- Credwyd y bydd newid ffocws o fewn pa rai o'r categorïau fydd angen cael eu hystyried fel anghenion brys fydd yn cynnwys digartrefedd ac anghenion eraill e.e. meddygol a lles. Eglurwyd o bosib bydd angen blaenoriaethu anghenion digartrefedd yn uwch nag anghenion eraill. Ychwanegwyd bod strategaethau eraill gan y Llywodraeth fel Ail Gartrefu Cyflym fydd yn cael ei ddefnyddio gan y Cyngor i geisio lleihau'r defnydd o eiddo dros dro fydd yn lleihau costau yn ogystal â phwysau ar wasanaethau eraill sydd yn cefnogi tenantiaid mewn llety dros dro.
- Ategwyd mai pobl Gwynedd yw'r mwyafrif o'r bobl digartref sydd ar y rhestr aros ac bod y cysylltiad â Gwynedd yn bodoli. Nodwyd bod y niferoedd sy'n cyflwyno'n ddigartref o du allan i'r Sir yn ofnadwy o isel. Esboniwyd allan o 3,335 o geisiadau sydd ar y Gofrestr mai 35 sydd yn mand 1B sef efo angen tai brys ond heb gysylltiad lleol felly mae'r canran yn ofnadwy o isel. Ymhelaethwyd bod 1,300 o osodiadau wedi eu gwneud o'r Polisi newydd a dim ond 17 o'r rhain oedd wedi dod o fand 1B.
- Ychwanegwyd bod y penderfyniad ynglŷn â newid cyfansoddiad y bandiau yn benderfyniad Cyngor Gwynedd gan mai'r Polisi'r Cyngor ydw. Serch hyn rhaid gweithredu'r Polisi o fewn canllawiau a rheoliadau'r Llywodraeth. Adroddwyd nad oes unrhyw arwydd wedi dod gan y Llywodraeth hyd yn hyn ynglŷn â newid yr elfen cysylltiad lleol o fewn y bandiau.
- Cadarnhawyd bod cynnal asesiad digartrefedd o fewn 56 diwrnod yn rhan o fframwaith cyfreithiol ac yn statudol. Nodwyd bod yr asesiad neu'r cais i fod ar y gofrestr Tai Cyffredin gan y Tîm Opsiynau Tai ar wahân i'r asesiad digartrefedd. Pwysleisiwyd pwysigrwydd bod y Tîm Opsiynau Tai yn derbyn y wybodaeth lawn gan ymgeiswyr i allu gwneud asesiad yn unol â'r Polisi a rhoi'r flaenoriaeth gywir i'r cais. Soniwyd am adolygiad mewnol fydd yn digwydd o fewn yr Adran Tai i sicrhau bod anghenion pobl Gwynedd yn cael eu cyfarch at y dyfodol ac edrych dros wersi sydd wedi eu dysgu dros y blynyddoedd diwethaf.
- Adroddwyd bod 16% o'r gofrestr dai sydd yn cyfateb a dros 500 o geisiadau yn dod o fand 1A. O'r 1,300 sydd wedi derbyn eiddo nodwyd bod 40% ohonynt wedi dod o'r

band yma. Ychwanegwyd bod 45% o'r ceisiadau sydd wedi derbyn eiddo wedi dod o fand 2 sy'n golygu bod gan y ceisiadau ym mans 2 siawns dda o dderbyn eiddo.

- Ynglŷn a'r pwynt o dan-feddiannu, eglurwyd bod rôl y Tîm Opsiynau Tai yn anodd o ran annog pobl i symud i dai llai oherwydd nad oes gan y Cyngor stoc dai. Ychwanegwyd bod rôl y cymdeithasau tai yn anodd oherwydd bod pobl wedi arwyddo cytundebau tenantiaeth felly ni ellir gorfodi neb i symud i eiddo llai. Nodwyd pan mae tan-feddiannu yn digwydd ac angen brys am yr eiddo yno bod y cais yn mynd i fand 1A. Y cam nesaf sydd hefyd yn anodd yw ceisio dod o hyd i eiddo llai i'r bobl yma yn enwedig o ystyried prinder byngalos i'r henoed. Ategwyd bod cyfathrebu a gweithio'n agos efo'r Cymdeithasu Tai yn hanfodol er mwyn cyfleu beth yw'r anghenion a pa fath o stoc sydd ei angen mewn gwahanol ardaloedd.
- Eglurwyd bod y cysylltiadau cymunedol yn parhau i fodoli o fewn y Polisi newydd a dyma sy'n penderfynu pa mor uchel fydd cais o fewn band penodol.
- O ran incwm eglurwyd bod yr elfen yma yn esblygu yn wythnosol bellach efo'r argyfwng costau byw. Nodwyd bod y cymdeithasau tai efo statws elusennol ac i fod i gartrefu pobl sydd ar incwm isel. Yn y gorffennol efallai bod adnabod trothwy pendant yn haws ond bellach rhaid asesu ar sail anghenion a thrin pob achos yn unigol cyn dod i gasgliad.
- Pwysleisiwyd y pwysigrwydd i ymgeiswyr ddewis ardaloedd ble byddent eisiau byw yn unig ac ystyried eu dewisiadau yn ofalus oherwydd bod ceisiadau sy'n gwrthod eiddo mewn lleoliadau o'u dewis yn wynebu cosb gwrthod. Eglurwyd bod y mater yma yn cael ei gymhlethu pan mae'r ymgeiswyr yn ddigartref ac mewn eiddo dros dro pan mae disgwiliad iddynt ehangu eu dewisiadau ardaloedd. Ychwanegwyd fod y Tîm Opsiynau Tai yn ceisio bod yn hyblyg.
- Cadarnhawyd bod 250 o bobl mewn llety dros dro yng Ngwynedd ar ffigwr wedi bod yn cynyddu, sydd yn gost sylweddol i'r Cyngor o filiynau y flwyddyn. Ychwanegwyd bod yr Uned Digartrefedd yn cartref pobl mewn carafanau ond bod yr argaeledd yn broblem a rhwystrau megis trwyddedu a safleoedd yn cau dros y gaeaf sy'n golygu bod rhaid i ymgeiswyr neu deuluoedd symud fwy nac unwaith.
- Nodwyd bod yr Adran Dai ac Eiddo eisoes yn y broses o brynu rhai o hen dai cymdeithasol yn ogystal â hen adeiladau mawr ar gyfer gwneud fflatiau fydd yn cael eu defnyddio fel llety dros dro. Ychwanegwyd bod yr Adran yn edrych i ehangu'r gwaith yma.
- Eglurwyd bod yr Adran eisoes wedi llythyru 1,500 o dai gweigion yng Ngwynedd ac wedi derbyn 170 o ymatebion yn cynnig gwerthu'r tai neu yn gofyn am help i drefnu a sefydlu tenantiaethau ar gyfer yr eiddo. Adroddwyd bod yr Adran yn gweithio drwy'r ymatebion ar hyn o bryd.

Diolchwyd am yr holl waith sy'n cael ei wneud gan yr Adran a'r Tîm Opsiynau Tai dan amgylchiadau anodd wrth ystyried y prinder eiddo cymdeithasol yn y Sir. Diolchwyd yn ogystal i'r Aelodau am eu cwestiynau.

Amlygwyd fod y Pennaeth Tai ac Eiddo wedi nodi awydd i ddychwelyd yn y flwyddyn newydd er mwyn darparu diweddariad pellach i'r Pwyllgor. Bydd y Pennaeth Tai ac Eiddo yn diweddarau'r Pwyllgor pan fydd y ddeddfwriaeth newydd wedi ei gadarnhau ac ar ôl derbyn arweiniad pellach gan y Llywodraeth.

PENDERFYNIAD

- Derbyn yr adroddiad gan nodi'r sylwadau a gyflwynwyd yn ystod y cyfarfod.**
- Bydd adroddiad pellach yn cael ei gyflwyno ar newidiadau arfaethedig i'r Polisi Gosod Tai yn y flwyddyn newydd er mwyn rhoi cyfle i'r aelodau roi mewnbyn.**

8. **BLAENRAGLEN PWYLLGOR CRAFFU GOFAL 2022/23**

Darparwyd adroddiad byr i'r Aelodau yn dangos rhaglen waith ddiweddaraf y Pwyllgor dros y misoedd nesaf. Eglurwyd y bydd angen addasu'r rhaglen waith o ganlyniad i eitemau yn llithro ac eitem newydd wedi dod i sylw'r Pwyllgor. Nodwyd bod yr eitem Asesiad Anghenion Poblogaeth Gwynedd wedi llithro a cais iddo gael ei gynnwys yng nghyfarfod mis Chwefror o'r Pwyllgor. Hefyd bod Arolygaeth Gofal Cymru yn awyddus i ddod i gyfarfod mis Chwefror o'r Pwyllgor i gyflwyno canfyddiadau'r adroddiad.

O ganlyniad bydd yr agenda Chwefror ac Ebrill yn drwm felly awgrymwyd blaenoriaethu eitemau ar gyfer y ddau bwyllgor yma yn ogystal ag ystyried eitemau ar gyfer mis Mehefin. Argymhellwyd cynnwys yr Asesiad Anghenion Poblogaeth Gwynedd, yr adroddiad Arolygaeth Gofal Cymru, yr adroddiad Recriwtio a chadw staff yn y maes gofal (Adran Plant a Theuluoedd) ac yr adroddiad Cynllun Gweithredu Tai fel eitemau at gyfarfod mis Chwefror o'r Pwyllgor.

Awgrymwyd hefyd gofyn am adroddiad drwy e-bost ar gyfer rhai eitemau er pwrpas diweddarau'r Pwyllgor ac yna ar ôl derbyn yr adroddiad gan yr Adrannau gweld os oes angen dod a'r eitem i'w graffu neu beidio. Cytunwyd gwneud hyn efo'r eitemau Siop Un Stop a Lleoliadau Plant Mewn Gofal.

Cadwyd pethau fel ag y maent ar gyfer cyfarfod Ebrill ar hyn o bryd gan weld beth fydd y canlyniad ar ôl derbyn yr adroddiadau diweddariad eraill drwy e-bost.

Gwnaethpwyd sylw i Adrannau geisio cadw eu cyflwyniadau yn fyr; cadarnhawyd y bydd y neges yma yn cael ei gyfleu i'r Adrannau.

PENDERFYNIAD

Addasu'r rhaglen waith er mwyn blaenoriaethu eitemau ar gyfer cyfarfod Chwefror o'r Pwyllgor Craffu Gofal a mabwysiadu rhaglen waith diwygiedig.

Dechreuodd y cyfarfod am 10:30 a daeth i ben am 15:50

CADEIRYDD